

BISERIC'A si SCÓL'A.

Fóia bisericésca, scolastica, literaria si economica.

Ese o data in septemana: Duminec'a.

Pretiuu abonamentului:	Pretiuu insertiunilor:	Correspondintiele se se adreseze la Redactiunea dela
Pentru Austro-Ungari'a pe anu . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicatiunile de trei ori ce contienu cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte 4 fl. si mai sus 5 fl. v. a.	„BISERIC'A si SCOL'A“ Ér banii de prenumeratiune la „TIPOGRAFIA DIECESANA IN ARAD.“
„ „ „ „ „ jum. anu 2 „ 50 „		
Pentru Romani'a si strainetate pe anu 7 „ — „		
„ „ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Recólt'a invetiatorului.

(Continuare si fine.)

Obligativitatea invetiamentului in Anglia nu s'a introdusu togmai asia de multu si parintii de prósta stare inca n'au potutu deveni la consciinti'a despre urmarile binefacatórie ale invetiamentului. Ei privescu in acést'a mai multu o restrictiune a drepturilor lor, mai vertosu candu trebuie se solvéscá si didactru, fia macaru catu de pucinú pre candu copii lor si-arú poté castigá usiorú câté 3—4 fl.

Dicu si acolo parintii, cum dicu si pre la noi: „Nici noi nu scimu ceti nici scie, ce trebuintia póte se aiba copilulu meu de acestea; mai bine se ne ajute a cástigá.“

Dar invetiatorii din Anglia trimitu la scolarii absentii cate o carte, pre carea parintii acestora trebuie se insemneze caus'a absentarei.

Cele mai multe respunsuri aréta, cá unii au siediatu cu micutii lorú fratini si i-au ingrijitu pre catu tempu parintii au fostu la lucru, altii au ingrijitu cate de unu membru bolnavu alu familie, altii éra n'au avutu incaltiaminte si altii nu au avutu vestminte.

Incurgu si respunsuri destulu de bizare. Unu tata aduncu mahnitú respunse odata, cá fiulu seu jace pe mórte. Alti scolari 'lu vediura totu in aceasi di furandu mere. „*He is gone out nicking*“ (s'a dusu se puna man'a pre ceva) respunsa alta data laonicu o mama. Pre alta carta stá scrisu: „Pre fiulu meu l'a prinsu politi'a si a tramisú dupa mine ca se-lu aducu acasa; inse nu-mi bagu de aceste in capu, dóra ii va face bine.“

Se vede cá parintii contribue la sporirea absentielorú scolarilorú, firesce sunt si copii lenesi, si de acei'a cari iubeseu vagabundagiulu, etc. inse cine pórtá si aci altulu vin'a de catu éra numai parintii?

Unu invetiatoriu tramite odinióra duoi scolari, unulu de 7 si altulu de 12 ani, ca se in-schimbe nisce monete din banii didactrului. La svatulu celui mai marisioru ei intreprinsera din Londra o calatoria. Dupe mai multe aventuri ajunsera intr'unu orasielu din Nord-Wales, aci ii prinsa politi'a, carea ii aduse acasa abia dupa diece dile dela plecarea lorú.

Inse pentru copii, cari se codescu si fugu de repetite ori dela scóla, au englesii, in Londra mai vertosu, unu lécu, ce se dice cá ar fi infalibilu. *Schoolboard*-ulu are câte unu *Fruant* — *School* (scóla pentru coditori) numita *Upton-House*. Acestu locu este spaim'a fia-carui *fruant*, carele a facutu cunosciintia cu dinsulu. Institutulu acest'a este parte scóla, parte casa correctionala. Disciplina de feru domnesce aci. Ori ce abatere dela ordine se pedepsesce cu asprime. Pentru prim'a data petrece fruantulu aci trei lune, dupa aceea capata concessiune de a cercetá o scóla anumita; inse invetiatoriulu lui trebuie se raporteze in finea fie-carei septemane la *Upton-House* despre portarea lui si dèspre cercetarea scólei. Déca cade a duó'a óra in pecatulu de a fugi dela scóla, cea-ce inse fórte raru se intempla, este tramisú la *Upton-House* pre siese luni si este intimpinatu cu o pedépsa corporala fórte aspra. Déca nu ajuta nici acést'a se tramite in *Industrialu-School*, ce este unu feliu de institutu de corectiune. Aci scolariulu trebuie se invetie o profesiune si este espusu la disciplin'a cea mai aspra.

Midilócele aceste disciplinare parú a fi fórte aspre, pré — aspre; inse invetiatorii englesi asicura, cumca cei ce au fostu o data in *Upton-House* au devenitu de regula scolarii lorú cei mai buni.

Legea pentru pedepsirea parintilorú pentru negliginti'a intru cercetarea scólei din partea pruncilorú lorú este si in Angli'a o litera mórtá.

Totusi mai au Englesii ceva foarte practic. Dinsii au unu visitatoru cu plata pentru fia-care scóla. Acest'a cercetéza indata ce a absentatu prunculu dela scóla pre parintii lui si se informéza despre cauza.

Parintii scolariloru negligenti mai antaiu se admonéza, a dou'a óra trebue se se infacisiez naintea comitetului scolaru, carele nu pedepsese, ci referéza casulu la magistratu. Acest'a dictéza pedépsa de 60 cr.—3 fl. si spese de 1 fl. 50 cr. Inse parintii nu suferu nici o dauna, càci prunculu in timpulu absentatu dela scóla au potutu castigá de diece ori atata.

La noi nu este nici unu midilocu de coregere pentru pruncii negligenti decatu singura influinti'a invetiatorului. Catu póte acest'a s'a vedutu de ajunsu pana acuma. Pentru parinti legea la noi este foarte severa, cand merge pana acolo, ca se ia pre pruncu de sub ocrotirea parintiloru si se-lu puna sub tutoratu. Inse in rare locuri se aplica, si togmai acolo nu, unde este mai de lipsa; éra control'a lipsese mai cu deseversire.

Inspectorii nostri regesci de scóle primescu totu la siese septemani raportele dela scaunele scolare despre negliginti'a scolariloru; nu facu inse nici o indreptare, dovada numerulu enormu alu prunciloru, cari nu cercetéza scól'a, cea-ce da o fatia foarte odiósa tuturoru rapórteloru scolarie din sínódele diecesane, congressu, din municipie etc.

Domnii inspectori spunu, cà caus'a necerctarei sunt invetiatorii si primarii comunali; dar mai de parte nu mergu. Ar fi bine, se se intrebe cine e caus'a, cà invetiatorii si primarii comunali isi negliga datorintiele loru, pentru-cà zal'a din urma nu e primariulu, ci inspectorulu scolaru; ba chiar ministrulu de cultu si invetiamentu. Ar fi inse o abatere dela usulu de pana aci, déca cei mai mari n'ar pune sarcin'a loru cu pecate pre umerii celoru mai mici, celu pucinu pana au trecut prestu piatiu.

Invetiamentulu scolaru va suferi mereu de acestu scadiamentu daunosu pre langa tóta obligativitatea lui, pana candu *educatiunea* va fi lasata in voi'a intemplerii si la discretiunea parintiloru corupti si indolenti, cari forméza marea majoritate a poporatiuniloru.

Legea invetiamentului obligatoriu nu este deajunsu pentru succesulu activitatii scolare. Trebue o lege carea se deoblige pre parinti a dá prunciloru o buna educatiune fisica si sociala amesuratu etatii acestor'a dupa principiile sanetóse a le pedagogiei.

Firesce, cà a face o lege buna nu este lucru usioru, inse foarte greu este a preface o lege in datina; éra o lege este numai atunci lege, candu

a trecut prestu periodulu de fortiare si s'a preface in usu usioru.

Tóte autoritatile pedagogice si filosofice vechi si noi au vedutu si vedu fericirea omenimei in educatiunea, adica in desvoltarea intretilor facultati a le *omului-pruncu* si in dedarea lui cu bune deprinderi.

Legea invetiamentului obligatoriu constringe pre parinti a-si dá numai pruncii la scóla; dara instructiunea scolaru este numai o parte a educatiunii, precum si scól'a numai unu organu alu ei.

Este unu paradoxon psihologicu pre terenulu juridicu legislativu, cà juristii legislatori a mai multoru state facura adica o lege pentru instructiunea scolaru obligatoriu, in locu de a face o lege pentru *educatiunea* obligatoriu.

Intieptii legislatori au chiamatu adeca tóta omenimea insetata imprejurulu unui putiu foarte aduncu, si in locu de a face o vadra de scosu apa in modu rationalu, au facutu numai unu fundu de vadra, pre care ilu móia mereu in aduncimea putiului si-lu tragu umedu afara spre a adapá multimea setósa.

Cas'a parintésca si societatea sunt doi factori singuri puternici in cerculu loru de activitate educatóre unde scól'a nu póte strabate.

Legislatiunea nu se cugeta a regulá influinti'a acestor'a asupra educatiunii.

Numai candu se va face acést'a, muncitorulu invetiatoriu va privi recól'ta osteneleloru sale la finea fiacarui anu scolaru cu o dulce mangaere.

Ion Simu,
invet. in Recitia-montana.

Epistola dela tiara.

I.

Frate Redactore!

Nu pentru ca se aparu inaintea ta si de aici inainte ca omu de cuventu, vinu se-ti ceru ospitalitatea, ci o facu acést'a mai alesu din motivulu ca se se chiarifice din tóte punctele de vedere situatiunea scolei romanesci.

Am observatu cà esti cu destula atentiune facia de tóte cestiunile vitali ale poporului romanu si m'am bucuratu audiendu cà diariulu ti-este apretiatu dupre meritu si cetitu cu diligintia chiar si prin casele celoru mai inalti. Mi-se pare inse, cà in genere luandu ómenii nostri de scóla nu stau pretotindenea la inaltimea chiamarei loru, càci altcum nu se póte esplicá impregiurarea trista, cà intr'o diecesa asia impoporata ca a Aradului caus'a scolaru stagnenza. Mi-a parutu si mie reu cetindu in nrulu dela 16 Iuliu n. a. e. cà in lini'a prima unu corespundinte pune tóta vin'a pre invetiatori si

dice că nu sunt cualificati pentru atari. N'am datina se polemizezu cu nimene; me dore numai, vediendu că unu omu alu scóleloru vine in publicu se faca la corpulu didacticu atare insinuatune, inse fara se cuteze a ilustrá cu date afirmarea, procedur'a de altmintrea i-escuza masc'a, ce si-a trasu-o peste facia, nesuscriindusi numele. Se fie chiar adevèru, ceea ce suscrie corespundentele P., atunci ar fi la locu se luamu la socota pre Venerabilulu consistoriu scolasticu, pentru ce nu grigesce mai bine de cualificatiunea candidatitoru la invetiatoria, dar nu se tornámu si noi veninu in inim'a cea destulu de amarita a sermaniloru nostri invetiatori.

Adevèratu este că nu potemu compará starea spirituala a invetiatoriloru nostri cu a invetiatoriloru popóreloru din apusulu si nordulu Europei; dar pe alta parte érase este adevèratu, că pre candu Europ'a vestica si nordica lucrá cu multu svonu la perfectiunarea invetiatoriloru sei, pre atunci tierile nóstre gemeau de o parte sub man'a cea feroce a feudalismulu si de alta parte apoi bratiile poporulu trebuiau se apere hotarele de furi'a barbarei semilune. Considerandu la olalta pe tóte impregiurarile agravatorie ce l'au impedeatu pre poporulu nostru de la devoltarea spirituala si computandu-le pre aceste de momente scusabile, cu buna séma ajungemu se sústienemu că amu inaintatu fórtè multu, ne aflamu pre acelu gradu alu culturei, la care nu s'ar fi aventatu nici unu poporu din lume, déca ar fi fostu sufetitu, ce noi amu suferitu.

Suntu sminte multe, este adevèratu; dar cine vrea stirpirea loru, dupa parerea mea face reu, déca le insira — si inca fara ordine — si nu spune cum se potu sterpi. Scopulu meu este, se-Ti espunu pre scurtu smintele in invetiamentulu nostru elementaru, pre cum si modulu cum le-amu potea delaturá, dar presupunu mai antaiu că *institutulu pedagogicu a ajunsu cu organizarea sa interna pana la acelu punctu, la care cerea mai de-una-dile in „Biserica si Scóla“ unu amicu alu scóleloru.* Atunci greumentulu principalu va fi invinsu, vom avé invetiatori demni, adeca inzestrati nu numai cu cunoscintie teoretice, ci si cu pracs'a trebuintiósá.

Intre cei multi invetiatori din diecesa, cu buna séma voru fi si bunisiori, cari au destula cualificatiune. Dela acei'a amu auditu nu odata că superiorii — cu pucine asceptiuni — tratéza pe invetiatori intrunu modu, carele ori cu ce atributu lu-poti timbrá numai nu poti dice că li-compete luminatoriloru poporulu. Conformu institutiuniloru nóstre bisericesci si scolastice preotulu supraveghéza crescerea tinerimei, adeca mai de aprópe densulu este superiorulu invetiatoriului.

Cualificatiunea, ce-e dreptu, spune preotulu se indrepteze pre celu peatosu, dar *cu duhulu blandetiei.* Acum déca dical'a sfintei scripturi se va manifestá la preotu facia de inferiorulu seu prin duritate, ori grobianitate si prin intrigi, atunci éta că preotulu nu numai că nu se afla la inaltimea postulu seu, dar contribuesce cu intentiune la slabirea poteriloru spirituali ale invetiatoriului, cu de adinsulu arunca in lumin'a poporulu materialu stingatoriu. Se afla si casuri destule unde preotulu, nepotendn scaritiá vadi'a invetiatoriului in faci'a poporulu, se pune in contielegere cu notariulu comunei politice si prin acest'a sépa la esistinti'a pretinsulu seu rivalu. *Standu dreptu si vorbindu adevèratu, constatamu prin cele de susu o mare sminta la invetiamentulu elementaru.* Si óre ce ar trebui facutu pentru delaturarea acestei sminte? Rêspunda superiorii invetiatoriloru! Eu cugetu că nu strica se recomandamu preotiloru, cari comitu smintél'a de susu ca se binevoiesca a-si aduce aminte de positi'a loru si se se ferésca in venitoriu de atari inconveniente, că celui ce are multu i-se póte si luá multu.

Din alta parte nu incape indoiéla că multi invetiatori, póte si dintre cei mai vrednici, se sue de multe ori cu pretensiunile prea departe. Invetiatoriulu celu bunu scie, că astadi tóte se potu aduce la cunoscintia baetiloru in modu intuitivu. Déca va purcede corectu intru tóte, atunci baetii sei inca voru fi in viéti'a loru intru tóte asemenea. Numai câtu activitatea invetiatoriului nu se restringe la scóla propria; densulu si afara de scóla este totu invetiatoriu; grigésca se nu faca altfelu de fapte, de câtu de cele ce potu fi imitabile, si atunci de siguru se va mladiá si tractarea cea neesplicabila a superioriloru.

Preste totu dara, in punctulu acest'a, se lasamu barem cate cev'a si dintro parte si din alt'a si éta că reulu amintitu va disparé pe nesimtite. Promovatorii causeru scolare se voru tredi că lucréza in armonia, si armoni'a zidesce zidu neperitoriu, chiar precum a facutu neperitoria si lumea in care ne aflamu.

Inaugurarea scólei Carmen Sylva.

Mercuri in 14/26. Iuliu s'a inauguratu in Sinaia (Romani'a) nou'a scóla primara mixta, infiintata acolo, si careia i s'a datu numele de *Carmen Sylva*, pseudonimulu gratiósèi Suverane a Romaniei. Sántirea apei s'a facutu la 2 óre d. m. inaintea unui numerosu publicu, a eleviloru si eleveloru. Dupa terminarea ceremonialulu religiosu, Dlu V. A. Urechia, ministrulu cultelor si instructiunei publice, a pronunsiatu in aplause repetite urmatoriulu discursu elocinte, ce-lu estragemu din *Timpulu*:

Dómnele mele, Domnii mei!

„Locu bunu de descalicátore: munti cu bradi, faciile ceriului, isvóre reci, dorulu cerbiloru, pajiste cu miresme, bucuri'a feteloru . . .“

„Asia respunsu duceau, acum câte-va sute de ani, aprodii domnesci, lui Voda descindiendu din Fagarasiu si Almasiu.

Si Voda strigá: „copii descalcicati! sageti la tolba, voinicie la bratiu! Alu vostru este locul.

Èr Voda luá mistri'a de argintu si incegea pestelo'a de piele de caprióra, si punea la resaritu piatr'a celei inteí cladiri, semnulu descalicátorei de satu si de orasiu.

Èr acelu semnu erá: „biseric'a!“

*

Sunt putini ani, impinsa de dorulu frumosului, trecù p'aci o Femea . . .

Nu, o Dómna! me insielu, mai multu: *Carmen Sylva!* Farmecu alu Tronului, ea simti farmeculu padurilor guralive si dise: „Ce locu frumosu! uite „bradulu urca gândulu pe calea Cerurilor; Bucegii „carunti graescu graiulu mintiei strabane; Pelesiulu... „Auditi voi, copile, care me inconjurati, ce vorbaretiu „este Pelesiulu, despre cele *trecute vremi*?... Ce bine „este aci pentru cine cugeta (aplause).“

Cand Carmen Sylva graiá asia, nu o ascultau numai bradii inalti, Bucegii carunti, Pelesiulu guraliv...

Erau p'acolo si niscái nimfe ale Pelesiului ori ale Prahovei?... Nu, dar niste barbati de inima ca Principele D. Ghica, ca D. Gr. Cuntacuzino si cei alti efori ai eforiei spitaleloru civile, acestia au auditu si...

Cu baghet'a farmecatóre, cand este man'a soliciitata de devotamentulu catra Tronu si de iubire catra tíera, D. D. Ghica a radicatu intr'o nópte orasiulu *Sinai'a* (aplause.)

Èta o descalicátore moderna; dela vale la munte, care nu este mai putinu minunata de cât vechile descalicatori dela munte la vâi.

*

Dar care este semnulu acestei descalicatori romanesci?

Biseric'a? — Ea esistá deja si continua sub ingrijirile crestine ale eforiei.

Mi este datu mie, delegatu alu M. S. Regelui, se aducu la *Sinai'a* semnulu descalicátorei.

Acestu semnu este „scól'a“!

Scól'a? dice-vor acele domnisióre si intregu publiculu: dar ea a existatu in *Sinai'a*. — Da, recunoscu ea a existatu, cáci care carte va putea vr'o data invetiá, pe voi copii, virtutea, ca practic'a ei, sub ochii vostrii, de catra M.M. L.L. Carolu I. si Elisavet'a? Care carte de istorie va grái cu mai neamutita convingere despre romanismu, ca acelu costum nationalu ce a repusu in onóre M. S. Regin'a la Curtea ei? (viui aprobari).

Da, dómnele mele si domnii mei, a fost scól'a la *Sinai'a*, cum este scól'a Curtea pentru intrég'a tíera. Ministrulu instructiunei publice aduce adi copileloru si copiiloru din *Sinai'a*, le aduce numai cartea ca mijlocu catra scopu.

Se ve invetie cartea, copilasi, datoriele nóstre ale tuturoru catra Tronu, catra Tiara, sè ve invetie cartea, capilasi, calea datoriei, a virtutiei.... Cand veti sci carte, atunci veti putea cunósce nu numai pe M. S. Regin'a Elisavet'a, ci si pe Carmen Sylva.

Atunci veti dice Pelesiului: „Géb'a Pelesie, frumóse povesti spui, dici tu, dar le spui in limb'a care o pricepe numai Carmen Sylva, pe cand Ea ni le talmacesce noue cu graiu ce luneca la inima d'adrep-tulu (aplause).

Èta de ce ve aducem adi carte, copilasi mei... Apoi daca fara de Carmen Sylva nu erá *Sinai'a* de cât dealulu monastirei, de colo.... daca cu Carmen Sylva dealulu monastirei a devenitu o noue cetate de cultura nationala, cine nu va cere ministrulu instructiunei publice se numésca cea antaiu scól'a primara din orasiulu *Sinai'a*: „Scól'a primara mixta Carmen Sylva (vii aplause).

Se inaugurám adi scól'a Carmen Sylva. D-vóstra sciti obiceiurile romanesci: tieranulu nostru nu se muta la casa noua, pana ce mai antaiu nu duce in ea icónele si candel'a.

Èta, d-sióra institutrice, biseric'a a sfintitu loculu cu icón'a lui Christosu, dar èta colo pe muri si alte icóne, ale Penatiloru Tutelari ai tíerei si ai invetiamentulu nationalu (aplause).

Se nu uitati candel'a, d-sióra directóre!... Candel'a o aprindi si intretii d-ta cu lumin'a neinserata a invetiaturei. Èr invetiatur'a, se nu uitati, d-sióreloru institutóre, se nu desparta cartea, instructiunea, de educatiune... Apoi educatiunea se fie pururea in directiunea unde numai se póta intalni M.M. L.L. Carolu I. si Elisavet'a ca atunci se putem dice: „Traésca Scól'a Carmen Sylva din *Sinai'a*, precum si totdeuna vom strigá:

„Traésca Majestátile Lor!“

„Cum stam cu invetiamentulu confesionalu in scólele populare?“ *)

Multi sunt urmaritorii si apesatorii mei. Psalmist.

In dilele trecute cetii in fóia „Telegr. Rom.“ Nr. 67 urmatórea noutate séu secatura.

„Pesti Naplo“ spune cá D. Trefort a adresatu tuturoru inspectoriloru reg. de scóle o energica ordomantia asupra instructiunei limbei magiare. Elu próvoca pre inspectori ca se esecute cu strictetia ordonantiele premargatórie si se vegheze ca pana la 30 Iuniu 1883 se nu mai póta fi nimenea invetiatoriu sau invetiátore daca nu scie vorbi si scrie unguresce. In deosábi ordóna ministrulu ca toti cáti au studiatu la o preparandia straina si au devenitu invetiatori de la 1868 incócea se fie datori a depune la unu institutu pedagogicu *ungurescu* unu esamenu suplementaru din istorie, geografia si constituti'a ungurésca si se céra a li-se recunósce diplom'a de valibila pentru Ungaria. Aceste esamene se potu tiené ori si candu peste anu ajunge interventiuinea inspectorelui de scóle si a directorelui si profesoriloru institutulu respectivu. Grele vremuri — dice „Gazeta Trans.“ au mai ajunsu sermanii dascali!“

Eu dicu: pentru invetiatoriulu poporalu, vremile au fostu pururea grele, ca astadi inse, cand s'au alungatu din bugetele comunali salariile invetiatoresci; cand in satu, si celu din urma servitoriu comunalu e superiorulu bietulni invetiatoriu, cand pentru elu — nici in sinulu constitutiunei nóstre biseri-

*) De si eram hotariti a nu publicá alte reflexiuni in materi'a acés'a, cu tóte acestea mai publicam inca pe acestea de fatia. Red.

cesci — nu exista lege — spre a i-se face dreptate *)
dieu, ca si astadi — pentru elu, mai grele vremi
n'au fost.

Este unu lucru tristu, căci natiunea privesce
cu atata nepasare la terorisarile si suferintiele ce le
indura dascalulu romanu; ea e nepasatōre si atunci
cand vede — că limb'a este atacata tocmai la reda-
cin'a ei. Apoi se mai afla inca fiintie — intre fiii
ōmeniloru, cari credu că dascalii romani se bucura
de o libertate pré mare. Acele ceru astadi *absolutis-
mulu* spre a vedé *nililismulu*, — mâne vor cere *cut'a*
spre a vedé — revoluti'a, si mai scie Ddieu ce vor cere.

Acum i-mi ajunse la mana Nr. 27 alu acestei
pretiuite foi in care cetii unu nou atacu asupra in-
vetiatoriloru. Dlu Ionu Simu vine si face in Nr. 28
unele reflexiuni prea nimerite, la cari eu, cu permi-
siunea Dvōstre Dle Redactoru, mai adaugu inca ur-
matōriele :

D. P., autorulu corespondintiei de sub intreba-
rea suscitata, pare a fi unu mare pesimistu cand — in
invetiamentulu confesionalu, in scōlele populare — nu vede
decat — grōza si intunerecu.

Dēca acelu P. i-si dadea ustenēla ă face unu
studiu mai profundu asupra gradulu de progresu ce
l'a facutu scōlele nōstre in ultimii decenii, nesmintitu
că atunci nu vorbea in asemenea termini nedemni.

D. P. se amaresce fōrte pentru că invetiatorii
nu alērga la piatiulu de carti sau manuale — reco-
mendate de consistoriu.

D'apoi Dsa nu scie ōre, că a *recomendă* nu e
una cu a *impune* si apoi — ce s'ar alege de invetia-
torii nostri si de progresulu scōleloru, cand noi am
fi restrinsi numai la manuale recomandate si ni s'ar
interdicé folosirea de manuale, cari dōra — ni dau unu
materialu mai bunu, mai sanatosu si mai usioru de
predatu prunciloru in scōla? Sau crede acelu P. că
progresulu in invetiamentulu popularu depinde dela
procurarea manualeloru recomandate? Dōmne apera!

Dlui P. i s'a pusu reu pe inima sub cuventulu
că invetiatorii — pana si cei cualificati, nu punu nici
un pond pe planulu de invetiamentu. Scornitura
gōla! Dar Dl. P. trebue se scie că acelu planu este
neesecutabilu, ēca motivele :

Acelu planu — in dieces'a nōstra pretinde dela
scolarii celoru 6 clase — din scōl'a nōstra populara,
mai multu ca planulu din capital'a Prusiei — unde
scōlele stau din 8 clase (6—14 ani). Dl. P. ustanēscă
a studiă si mai alte planuri — dela scōlele natiuni-
loru multu mai luminate si se va convinge că planulu
diecesei nōstre, are necesitate de o revisiune si emen-
dare — de cumva nu pretindemu a fi superiori — ger-
manului — in cultura.

Slabu cunōsce Dl. P. scōlele populari si si mai
slabu pre invetiatorii nostri, intre cari vede dlui
d'acei'a, cari se mai amble — si inca in ōrele scōlei,
pe la Itzig. etc

Daca totusi, din nefericire, ar mai existe ast-
felu de persōne in corpulu didacticu, acēst'a nu pōte
avé nimicu cu *invetiamentulu confesionalu din scōlele po-
pulare*.

Nu pricepu inse, ce a potutu se indemne pe
Dl. P. a recomandă Consistoriulu conferintie de cele
— absolutistice daca nu amarnic'a pofta d'a fi comi-
sariu propunetoriu?!! **)

*) Acēst'a este o afirmatiune prea esagerata. Red.

**) Intre conferintiele acestea si menirea inspectori-
loru didactici propusi de Dta in sinodulu eparchialu de
estimpu, se pare că exista ōre-care nexu. Red.

De asemenea *conferintie* (?) de casarme, că ar
exista in vre-unu statu din Europa, inca n'am cetitu.
De P. ni-ar face unu servitiu ōre-care numindu-ne
unu atare statu unde invetiatorii se confēra in mo-
dulu recomandat de Dsa. Sau dōra in *Muntenegru*
nu credu pentru că ceea ce stă negru pe albu, n
spune apriatu că, nici invetiatorii acelu poporu, la
care numai decurendu strebatura radiiele culturai, nu
sunt atāt de restrinsi in libertatea loru in conferintie,
nu sunt esaminati nici se classifica pre cum ar dori
Dl. P. se faca la noi si cu noi.

Paguba d'atata vorba — pentru nisce utopii cari
nici candu nu se vor realiză, — nu, pentru că inve-
tiatoriulu de astadi, e destulu de consciu de vocati-
unea sa, d'ar fi superioritatea nōstra precum si in-
trēga natiune numai pe jumetate atat de conscie in
tratarile si judecatile lor facia de invetiatorii, apoi
Dōmne, ce fericire pentru scōl'a romăna!

Beregseu, 15. Iuliu 1882.

E. Andreescu,
invet.

Conchiamare.

In urmarea mai multoru resolutiuni luate de
sinodulu diecesanu pentru inaintarea invetiamentu-
lui, cari voru trebui sē se esecute dupa ascultarea
si votulu corpulu invetiatorescu, Veneratulu Consis-
toriu ne-a incredintiatu cu esoperarea acestui votu,
spre care scopu prin acēst'a conchiamămu comitetulu
reuniunei tuturoru invetiatoriloru din diecesa pe 9/21.
Aug. a. c. 9 ōre diminēti'a in sal'a institulu pe-
dagogicu-teologicu, ca se pregatēsca afacerile pentru
urmatōri'a adunare generala.

Ēra adunarea generala a disei reuniunei o con-
chiamămu prin acēst'a pe 10/22. Aug. a. c. 9 ōre
deminēti'a in dis'a localitate.

Agendele principali sunt : 1. clasificarea statiu-
niloru invetiatoresci, 2. cum sē se regule esmiterea
de invetiatorii pe langa inspectori la essamine si in
alte ocațiuni in cari se agita de constatarea progre-
sului didacticu in cutare scōla scl.

Aradu, 14/26. Iuliu 1882. Presiedinti'a reuniunei
invetiatoriloru din dieces'a Aradului.

Dr. G. Popa m. p.

V. Mangra m. p.

D i v e r s e.

* Preasanti'a Sa D. Episcopu Ioanu Metianu,
dela Hatiegu a mersu la Zernesci, unde va pe-
trece pana cam la jumatarea lunei lui Augustu.

* Bineventarea Altetieloru Loru Principelui
de corōna Rudolf si a sociei sale archiduces'a Stefani'a
la Hatiegu s'a facutu Duminec'a trecutu cu mare so-
lemnitate. La gara Altetiele Loru au fost bineven-
tate de comitele suprem Pogány si de prelatii bise-
ricei române : Metropolitulu Miron Romanulu, Episco-
pulu Aradului Ioanu Metianu si Episcopulu Lugosiu-
lui Victoru Mihály. La 2 ōre dupa m. a avutu locu
primirea corporatiuniloru intre care eră si deputa-
tiunea Româniloru. Foile românesci aducu scirea că
Principele a primitu cu afabilitate deputatiunea Ro-
mâniloru, pe cand foile magiare spunu că, ea a fost
primita cu racēla, si cu dispretiu chiar, mai adao-
gandu si aceea că Alteti'a Sa Principele nici n'a
ascultatu vorbirea deputatiunei române, la ce „Te-
legrafulu Romanu“ obsēva, că vorbirea n'a fost nici
pronunciata pentru că nici una dintre deputatiuni
n'a tienutu vre-o vorbire.

* **Limb'a româna in Rusia.** Unu diaru rusescu publica scirea că consiliulu judetianu din Cherson a cerutu ministeriului instructiunei publice din Petersburg permisiunea, ca în scólele din satele românesce să se predea în limb'a romana, deóráce populatiunea nesciindu limb'a rusa, instructiunea e imposibila. Ministrulu a probatu cererea.

* **Despre filiala institutului de creditu si economii „Albin'a“ infiintata in Brasiovu,** aflam în diariulu germanu H. Z. din Sibiu Nr. 175 din 1. Augustu a. c. urmatórele: „Dupa bilantiulu ultimului anu, operatiunile financiare ale acestui institutu, au repurtatu astfelu de progrese si rezultate favorabile, în cât adunarea generala — la iniciativ'a directiunei sale — se vediu indemnata, pentru usurarea si promovarea agendelor sale, din ce în ce tot mai multu resultande, a infiintia în Brasiovu o „filiala“ mijlocitoare de diferite operatiuni finantiale mai prompte, atât în interesulu seu propriu cât si în alu publiculu. De conducatoriu alu acestei filiale, este designatu binecunoscutulu fost secretariu alu bancei Transilvane, dlu *Teocar Alexi*, caruia i-se dede într'ajutoriu, dlu *Petra Nicolau Petrescu*, functionariulu de cassa din gremiulu directiunei de aici, carele ca deplinu probatu în specialitatea sa, este cunoscutu publiculu de barbatu pururia afabilu, complexantu si fórté placutu, si carele se si duse la loculu noiei sale destinatiuni petrecutu de numerosi amici. Totodata au plecatu la Brasiovu, directorulu institutului *V. Romanu* si jurisconsultulu *P. Cosma*, pentru a participá la deschiderea si constituirea filialei.

* **Siesedeci si optu de ani într'o chilie.** — Intr'o manastire grecésca din muntele Athos în Macedoni'a a muritu unu de multu unu calugaru, Athanasios, în etate de 94 ani, din cari 68 i-a petrecutu într'o chilie cu totulu singuraticu. Elu a intratu la 1812 ca calugaru într'o manastire, dar aflandu că viétia de acolo nu erá destulu de ascetica, se muta cu aprobarea superiorulu, într'o chilie situata în vale adanca, aprópe de manastire. Diminétia si sér'a venea la slujba în manastire, luá apoi de ale mancaréi si se întorcea érasu la chilia sa, pe care n'o mai parasea. Diu'a facea la icóne de ale maicei Domnului, pe cari le vindea. Dupa dorinti'a sa, cadavrulu i s'a îngropatu în fati'a chilie locuita de elu. Cei mai be-trani calugari nu-si potu aduce aminte, ca vre o ruda a reposatulu se-lu fi vizitatu sau se-i fi scrisu vre-odata.

* **Multiemita publica.** Subscrisulu vinu a esprima cea mai profunda multiemita Onoratulu comitetu parochialu din Simandu pentru marinimositatea aratata facia de mine în timpu de trei ani, ce am studiatu cursurile pedagogice, bine voindu susu laudatulu Comitetu a-mi oferi pre totu anulu din banii bisericesci 20 fl. v. a. (pe trei ani 60 fl.). *Stefanu Capra*, prep. absolutu.

542/89 Sc.

Ioanu Giurcutiu, invetiatoriu în *Soldobagiu*, (inspectoratulu Luncei) a perdutu testimoniulu de cualificatiune invetiatorésca estradatu în 29 Augustu, 1880. sub Nr. 707/176. si care prin urmare dechiarandu-se de nimicitu, numitulu i s'a datu duplicatu. Oradea-mare, 15/27. Iuliu 1882.

Consistoriulu gr. or. oradanu,

Presiedinte :

Ieroteiu Belesiu m. p.
vic. episcopescu.

Buletin meteorologicu.

Diu'a.	Lun'a.	Presiunea aerului	Temperatura	Cerutu
Sambata	29. Iuliu	761.3 mm.	18° R.	obdusu
Duminea	30. „	765.1 „	17.2 „	seninu
Luni	31. „	766.3 „	20 „	obdusu
Marti	1. Aug.	736 „	19 „	seninu
Mercuri	2. „	767.3 „	19.3 „	„
Joi	3. „	765.6 „	23.3 „	„
Vineri	4. „	764.3 „	16 „	obdusu

Concurse.

Pentru ocuparea statiunei de preotu în comun'a *Hodosiu*, com. Temesiu, cu acést'a se escrie concursu a 3-óra cu terminulu de alegere pre **8 Augustu 1882. st. v.**

Emolumintele suntu : 1 sessiune pamentu aratoriu si fenatia, cuartilu liberu si gradina ; dela una cununie 4 fl. dela una inmortentare preste 7 ani 3 fl. pana la 7 ani 1 fl. dela una molitva 20 cr. si dela 84 case de fiecare Nr. de casa 31 litre bucate, jumetate grau, jumetate cucurudiu.

Doritorii de-a ocupá postulu acesta suntu avisati, ca recursele loru instruate conformu statutulu organiecu, adresate subscrisulu comitetu parochialu, se le astérna Reverendissimulu Domnu Ioan Tieranu, protopresviteru tractualu în Lipova, si pana la alegere se se presentédie în vreuna dumineca, séu serbatóre la st. biserica, pentru aratarea desteritatiei în cantare si tipicu.

Hodosiu, la 20 Iulie 1882.

Comitetulu parochialu.

Cu scirea mea **Ioanu Tieranu** m. p. protop.

Se escrie concursu pe statiunea invetiatorésca confesionala gr. or. din *Hodosiu*, în protopresviteratulu Lipovii, cu terminu de alegere pe **22 aug. st. v.**

Emolumintele suntu : în bani 131 fl. 32 cr. pausialu sripturisticu 6 fl, 40 meti bucate jumetate grâu jumetate cucurudiu, locuintia libera, 1 jugeru intravilanu, si 4 jugere estravilanu.

Doritorii de a concurge la acést'a statiune suntu avisati se scie limb'a magiara în intielesulu legii, a-si asterne recursele instruite conformu stat- org. adresate comitetulu parochialu, si ale trimite inspectorulu tractualu Székás, la adres'a Reverend. D. Iosifu Suciu în Lipov'a, avendu a-se presentá înainte de alegere în vre-o dumineca séu serbatóre la s. biserica spre a-si aretá desteritatea în tipicu si cantare.

Hodosiu 20 Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

În contielegere cu mine : **Iosifu Suciu** m. p. insp. scol.

Pentru deplinirea statiunei invetiatorescei dela scól'a de fete din *Chesintiu*, se escrie concursu cu terminu pana la **15 Augustu a. c.** éra alegerea se va tienea în 22 Augustu.

Emolumintele suntu : în bani 300 fl. v. a. pausialu 5 fl. 6 meti de grâu, 6 meti de cucuruzu, 8

orgii de lemne, cuartiru liberu cu 1/4 jugeru gradina pentru legume.

Invetiatióriele aspirante eventualu invetiatorii au a-si substerne recursele lor, — instruate conformu stat. org. si adresate comitetului parochialu. — subscribului inspectoru de scóle, per Vinga in Seceani.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Gradinariu** inspect. de scol.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din Comun'a *Caraseu*, inspectoratulu Beliului, se publica concursu; emolumintele sunt:

1. In bani gata 84 fl. v. a. 2. 12 cubule bucate 1/2 grau 1/2 cucurudiu; 3. Pentru fenu si paie 40 fl. 4. Pentru lemne 20 fl. v. a. 5. Cortelu cu 2 chilii si cuina si in urma gradina pentru legumi, de care se tine si doua jugere de pamentu aratoriu de clas'a I.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati a-si tremite recursele lor instruite in sensulu Stat. Org. Dlui Inspectoru cercualu Iosifu Pintia p. u. Hollod, in Gyanta, celu multu pana in diu'a de 22. *Augustu st. v.* când deodata se va tiné si alegerea. Caraseu la 25. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Iosifu Pintia** m. p. inspectore cerc.

Prin acést'a se deschide concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la class'a I. a scólei popor. confes. gr. or. rom. din comun'a *Racasd'ia*, protopresbiteratulu Bisericii-albe, dieces'a Caransebesiului, cu terminu de *20 de zile* dela prim'a publicare in foia „Biserica si Scól'a.“ Recursele mai tardiu intrate nu se vor luá in consideratiune.

Emolumintele sunt: a) Salariulu in bani gata 300 fl. b) Cortelu naturalu liberu cu gradina de legume de 2157 mefri si o gradina estravilana de 1500 metri . c) 24 metri lemne de arsu cl: II a 2 fl. 50 cr. = 60 fl. din cari are a se incaldi si scól'a, d) Pausialu pentru conferintiele invetiat. 12 fl. e) Pausialu pentru scripturistica 5 fl.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce urmatórele documinte: a) estrasu de botezu cumca sunt Romani gr. orient. b) testimoniu cumca au absolvatu pedagogi'a intr'unu institutu din Metropoli'a nóstra. c) Testimoniu de calificatiune; si d) cumca au cunoscintia de limb'a magiara spre a poté propune atat'a catu prescrie legea tierii.

Recursele astfelu instruite au a se adresá comitetului parochialu la adres'a Reverendissimului Domnu Iosifu Popoviciu, protopresbiterulu Bisericii-albe in Jamu, post'a Jám.

Recurintii sunt poftiti a se presentá intr'o Dumineca séu serbatóre in s. biserica spre a-si aratá cunoscint'a in cantu si tipicu.

Racasd'ia in 11. Iuliu 1882 v.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Dlu protopresbiteru tractualu.

Prin acést'a se deschide concursu pentru ocuparea postului de invetiatoriu la class'a II. a scólei confesionale gr. or. romane din *Racasd'ia*, protopresbiteratulu Bisericii-albe, cu terminu pana *15/27. Augustu* 1882, devenitu vacantu prin dimisionarea docentului Savu Micsia.

Emolumentele sunt:

a) Salariu 350 fl. b) Cortelu naturalu c) 24 metri lemne de arsu cl. II. a 2 fl. 50 cr. = 60 fl. din

cari are a se incaldi si scól'a. d) Pausalu pentru conferintiele invetiatoresci 12 fl. e) Pausalu pentru scripturistica 5 fl.

Doritorii de a ocupá acestu postu au a produce urmatórele:

a) estrasu de botezu cumca sunt Romani gr. or. b) testimoniu cumca au absolvatu pedagogi'a intr'unu institutu din Metropoli'a nóstra c) testimoniu de calificatiune d) cumca au cunoscintia de limb'a magiara, spre a putea propune cetirea si scrierea, si dechieratiune: e) cumca se obliga a propune limb'a magiara 3 óre pe septamana.

Recursele astfelu instruite au a-se adresá comitetului parochiale, la adres'a Rss. Dnu Iosif Popoviciu protopresbiterulu Bisericii-albe in Jám.

Recurintii sunt poftiti a-se presentá intro Dumineca in s. biserica spre a-si aratá desteritatea in cantu si tipicu.

Racasd'ia, 20/7. 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu d. protopopu tractualu.

Pentru deplinirea postului vacantu de invetiatoriu la scól'a paralela capitala romana gr. or. din orasiulu *Lugosiu*, pe bas'a ordin. consist. Nr. 159 scol. se escrie concursu cu terminu pana la *8. Augustu a. c. st. v.*, cand se va tiené si alegerea.

Emolumintele sunt: Salariu si cortelu in bani gata 549 fl. 96 cr. v. a. si 5 fl. pentru scripturistica.

Recurintii au a-si substerne recursele lor pana la terminulu susu prefriptu, instruate conform statutu org. bisericescu catra comitetulu parochialu romanu gr. or. la adres'a Pré on. D. Georgiu Pesteanu protopresbiteru in Lugosiu; si a-se presentá in vre-o Dumineca séu serbatóre in s. biserica, spre a-si aretá desteritatea in cantulu bisericescu si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In numele comitetului parochialu:

Brediceanu, m. p.
presiedinte.

In contielegere cu D. protop. si inspect. scolaru.

Se escrie concursu pe statiunea vacanta dela scól'a II. nóua din *Seleusiu-Cighirelu*, in Inspectoratulu Agrisiului, cu terminulu de alegere *6/18 Augustu*, Schimbarea la fatia.

Emolumintele sunt: 1) In bani gata 250 fl. 2) 8 jugere de pamentu, 6 jugere aratoriu 2 jugere fanatie. 3) Cuartiru cu gradina. 4) Una canapisce. 5) 8 orgii de lemne din care are a-se incaldi si scóla. 6) Dela inmormentari mari 60 cr. dela mici 30 cr. din una parochie, ér la cei miseri gratuitu. 7) Pentru conferintie trasura si diurnele recerute.

Recurintii carii dorescu a ocupá acestu postu 1) se fie preparandi absoluti si se aiba testimoniu de calificatiune 2) testimoniu despre 2 clase gimnasiale sau reale, 3) se aiba cunoscintia de note pentru de a conduce chorulu vocalu, 4) daca a mai fostu in functiune ca invetiatoriu se produca atestatu de moralitate dela oficiulu preotiescu si inspectoratu, si recursurile asia instruate adresate comitetului parochialu se le trimita inspectorului cercualu Florianu Montia in Sicul'a per Boros-Ineu, si pana la diu'a alegerei sé se presenteze in vreo dumineca sau serbatóre la sta biserica se-si arate desteritatea in tipicu si in cantari.

Seleusiu-Cighirelu, la 4. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Florianu Montia** inspect. scol.

Pentru stațiunea invetiatorească din comun'a *Cenadulu-serbu*, cu terminu de alegere pe **15/27. Aug. 1882.**

Emolumintele sunt: 1) Cuartiru liberu cu două chilii in localitatea scôlei, 2) Salariu fiesu de 266 fl. 50 cr. v. a. 3) 50 chible respective 30 hectolitre grâu de a II-a clasa. 4) 2 jugere pamentu aratoriu, si o gradina estravilana de 400 □, 5) Pentru lemne pe sém'a invetiatorului 20 fl. v. a. 6) Pentru conferintiele invetiatorești comitetulu se va îngriji de diurne si trasura, 7) Stol'a dela îngropaciuni mici 20 cr. mari 50 cr. ér pentru prohodulu in biserica 1 fl. v. a. 8) Pausialu scripturisticu 6 fl. v. a.

Aci se observă că din salariulu fiesu Nr. 2) si din deputatulu in grâu Nr. 3) pensionatulu docinte, pana va capata pensiuone din fondulu regnicolaru ala statului, are se capete $\frac{1}{4}$ parte.

Recursurile intrate in sensulu statutulu org. ajustate cu testimoniu preparandialu, de calificatiune pentru stațiuni de clas'a I. séu de frunte, atestatu de moralitate, adresate comitet. par. din Cenadulu-serbu, vor fi a-se tramite P. T. Dnu inspectoru Teodoru Popoviciu, in Sieitinu (Sajtény) cottulu Cenadulu-pana la diu'a alegerii.

Dela recurenti se cere a-se presentá in st. biserica din locu de a-si arata preceperea in tipicu si cantari. Cei ce vor pricepe aptu limb'a germana si magiara vor avea preferintia.

Cenadulu-serbu, 14/26. Iuliu 1882.

Cu invoirea mea: **Teodoru Popoviciu**, m. p. parochu si inspectoru scolaru.

Se escrie concursu pentru ocuparea postulu invet. la scól'a gr. or. rom. confesionale din comun'a *Potocu*, comitatulu Carasiu-Severinu, protopresbiteratulu Bisericeii albe, dupa repausarea fostulu invetiatoriu cu terminu pana in **15/27 Augustu 1882**, in carea diua va fi si alegerea de invetiatoriu.

Emolumintele invetiatorești sunt: a) Salariu anualu in bani gata 84 fl. v. a. b) Una maja de clisa 40 fl. c) Una maja de sare 6 fl. d) Douedeci si cinci funti lumini 10 fl. e) Siase orgii de lemne 48 fl. f) Spesele conferintionale 10 fl. g) Treideci metie de cucurudiu bomba in natura, h) Doue jugere pamentu aratoriu si platiulu scôlei.

Doritorii de a ocupá acestu postu invetiatoreșcu, sunt indatorati a-si tramite recursule loru bine instruate in sensulu stat. org. bis. Pré on. D. Protopresbiteru tractualu Iosif Popoviciu in Jamu celu multu pana in 10. Augustu a. c. st. v. căci cele mai tardiu incurse nu se voru considerá — ; totu odata sunt avisati ase presenta in vreo dumineca ori serbatóre in biserica: spre asi aretá desteritatea in cantarile bisericesci.

Potocu 4. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu Protopresbiterulu tractuan.

Pentru deplinirea parochiei de clas'a a III. din *Zimbru* cu filialele *Dulcele* si *Brusturesci*, protopresbiteratulu B. Ineului, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **29. Augustu st. v. 1882.**

Emolumintele sunt: 1. Casa parochiala cu o chilia, cuina, gradina de legumi, si unu staulu. 2. Doua lantie de pamentu parte fenatiu, parte pasiune. 3. Birulu dela 137. Nr. de case, câte una masura de ecurudiu sfarmatu, si in fine stólele indatinat, care emoluminte calculate in bani dau unu venitu anualu

400 fl. Se observéza că jumetate din tóte beneficiile parochiale are ale folosi vaduva preutésa intr'unu anu dela mórtea fostulu parochu Bisorca.

Doritorii de a dobandi acésta parochie, voru avé pana la diua alegeri, a-se presentá la biserica din *Zimbru*, pentru a-si arata desteritatea in cele rituale, éra recursule instruate conformu stat. org. si adresate comitetulu parochialu le voru trimite subscrisului ppresbiteru in Chisineu (Kisjenö) pana la 22 Augustu 1882.

Zimbru 20. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Ioanu Cornea** m. p. ppbiteru

Pentru deplinirea definitiva a stațiunei invetiatorești dela scól'a conf. rom greco. or. din comun'a *Capriór'a*, protop. Lipovei, in urmarea ordinatiunei prea, venerabilulu Consistoriu eparchialu dela 23. Iuniu a. c. Nr. 1633 se escrie concursu, cu terminu de alegere pe **15 Augustu a. c. st. v.**

Emolumintele inpreunate cu acésta stațiune sunt: 1) Cortelu liberu cu gradina de legumi 2) In bani gata 315 fl. v. a. 3) Diurne la conferintiele invetiatorești 15 fl. v. a. 4) Pausiale scripturisticu 10 fl. v. a. 5) Lemne 8 orgii, din care va trebui ca se se incaldiesca si scól'a. 6) Pamentu 2 jugere fenatiu.

Doritorii de a ocupá acést'a stațiune invetiatoreșca, sunt avisati, a-si asterne recursule loru instruite conformu Stat. org. adresate Comitetulu parochialu, si ale tramite subscrisului inspectoru de scóle la *Birchisiu p. u. Kápolnás*, avendu a-se presentá nainte de alegere in vre-o di de serbatóre la santa biserica, spre a-si aratá desteritatea in tipicu si cantare.

Afara de acésta se recere dela recurenti ca se posiađa si limb'a magiara.

Capriór'a, la 14. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Demetriu Marcu** inspectoru de scóle.

Conformu ordinatiunei Prea venerabilulu consis. eparchialu dela 23 Iuniu a. c. Nr. 1633, pentru deplinirea definitiva a stațiunei invetiatorești confesionale rom. gr. or. din comun'a *Veresmortu*, protopresbiteratulu Lipovei, se escrie concursu cu terminu de alegere pe **8 Augustu a. c. st. v.**

Emolumintele inpreunate cu acésta stațiune sunt: 1) Locuintia libera cu 1 jugeru gradina 2) In bani 200 fl. v. a. 3) Pentru conferintiele invetiatorești 10 fl. v. a. 4) Pentru scripturistica 5 fl. v. a. 5) Pamentu 4 jugere fenatiu. 6) Lemne 32 metri din care are a-se incaldi si scól'a. 7) Dela fiecare inmormentare unde va fi poftitu 40. cr. v. a.

Doritorii de a concurge la acést'a stațiune invetiatoreșca, sunt avisati a-si asterne recursule loru instruate conformu Stat. org. adresate Comit. par. si a-le tramite subscrisului inspectoru de scóle in *Birchisiu p. u. Kápolnás*, avendu a-se presenta nainte de alegere in vre-o di de serbatóre la sant'a biserica, spre a-si aratá desteritatea in tipicu si cantare.

In fine conformu art. de lege 18 din 1879. se recere dela recurenti ca se scie si limb'a magiara.

Veresmortu, la 14. Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu **Demetriu Marcu** inspectoru de scóle.

La Nru de facia alaturamu unu suplementu de $\frac{1}{4}$ còla.

Suplementu la „BISERIC'A si SCÓL'A.“ Nr. 30.
Anulu VI — 1882.

In urmare decisiunilor aduse in sedintiele comitetului parochialu din 22 Maiu si 5 Iunie 1882 la care a luat parte si Dlu administratoru protopresbiteralu, se eserie concursu pentru deplinirea parochiei de clas'a a II. din *Oraviti'a-montana*, protopresbiteratulu Oravitiei, dieces'a Caransebesiului cu terminu de alegere pe **8 Septembrie 1882. st. vech.**

Emolumintele sunt: 1) Dela societatea calei ferate in bani gata 300 fl. 2) Cuartiru liberu si 3) stólele indatinate.

Doritorii de a dobandi acést'a parochia vor avé se-si adreseze recursele lor instruite conformu stat. org. si alu regulamentului pentru parohii § 15 lit. b. pana in 30 zile dela publicarea acestui concursu ca- tra subscrisulu comitetu parochialu Dlu administratoru protopresbiteralu Maximu Popoviciu in Oraviti'a-montana.

Oraviti'a montana, in 3. Iulie 1882.

Comitetulu parochialu.

Pentru deplinirea statiunei invetiatoresci din comun'a *Toboliu*, prot. Oradii-mari cu terminulu de alegere pe **8. Aug. 1882 st. v.**

Emolumintele sunt:

1) 18 lantiuri pamentu aratoriu, 2) 15 cubule de bucate, 3) 31 fl. 50 cr. bani gata, 4) 2 stangini de pae, 5) 4 stengeni de lemne.

Invetiatoriulu alesu e indatoratu a servi si ca cantoru la sant'a biserica, deci dela inmormentari mari va avea 1 fl. dela inmormentari mici 20. cr. dela cununii 40 cr. precum din veniturile bisericesci una a treia parte.

Doritorii de a ocupá acést'a statiune recursurile lor adresate comitetului parochialu si instruate conformu statutului organicu pana la terminulu susu pusu se le substérna Pré Onoratalui Domnu protopresbiteru alu Oradii-marii si inspectoru scolaru Simeonu Bica in Oradea mare, éra pana la alegere a-se presentá in santa Biserica spre a-si areta in atare dumineca séu serbatóre desteritatea in cantare si tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Simeonu Bica** m. p. protop.

Pentru vacant'a parochia de clas'a III. din *Silindia*, in protopresbiteratulu Buteniloru cu venitul unei sessiuni de pamentu si biru si stóle dela 130 case — prin acést'a se eserie concursu cu terminu de alegere la **22 Augustu**, pana candu recurrentii voru avé a-si substerne recursele sale subscrisului comitetu pe calea oficiului protopresbiteralu si a-se presentá vre-o data in biserica d'a se face cunoscuti alegatoriloru. Silindia, la 11 Iuliu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **Constantinu Garbanu** m. p. protop.

In urmare ordinatiunei Venerabilelui Consistoriu diecesanu de datulu 23. Iuniu a. c. nr. 1633 prin acést'a se eserie concursu pe urmatórele statiuni invetiatoresci ocupate pana acuma de preoti si de invetiatori interimali:

1. *Silind'a*, cu salariu anualu in bani 160 florini, 12 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, 5 cent. fênu, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **22. Aug. a. c.**

2. *Luguzau*, salariulu anualu 84 fl. 10 sinice bucate, 8 stenjeni lemne, cuartiru cu gradina; terminulu de alegere la **22. Aug. a. c.**

3. *Camna*, salariulu anualu 80 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, gradina si cuartiru; terminulu de alegere la **22. Aug. a. c.**

4. *Iarcosiu*, salariulu anualu 65 fl. 8 sinice bucate, 8 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **23. Aug. a. c.**

5. *Aldesci*, salariulu anualu 120 fl. 10 sinice bucate, 8 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **24. Aug. a. c.**

6. *Manerau*, salariulu anualu 120 fl. 12 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **24. Aug. a. c.**

7. *Paiusieni*, salariulu anualu 100 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **25. Aug. a. c.**

8. *Vasó'a*, salariulu invetiatorescu 100 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **26. Aug. a. c.**

9. *Almasiu*, clas'a inferióra, salariulu 120 fl. 10 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **28. Aug. a. c.**

10. *Bodesci*, salariulu 120 fl. 14 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **28. Aug. a. c.**

11. *Secasiu*, salariu 100 fl. 12 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **29. Aug. a. c.**

12. *Zeldisiu*, salariu anualu 170 fl. 16 sinice bucate, 12 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **29. Aug. a. c.**

13. *Cilu*, salariulu 126 fl. 14 sinice bucate, 10 stenjeni lemne, cuartiru si gradina; terminulu de alegere la **30. Aug. a. c.**

Recurentii sunt avisati a-si substerne recursele lor la comitetele parochiali concerninte pe calea oficiului subscrisului inspectoru scolaru.

Buteni, (N. Butyin) la 12. Iuliu 1882.

Constantinu Garbanu, ppbiteru inspect. cerc. de scóle.

Pentru deplinirea postului invetiatorescu la scól'a gr. or. confesiunala din *Ictar*, cu terminu de alegere **8/20. Augustu a. c.**

Emolumintele: in bani gata 80 fl. pentru conferintia si scripturistica câte 5 fl. in naturale 30 meti de bucate parte grâu, parte cucuruzu; 5 jugere de pamentu aratoriu si 6 orgii de lemne, din cari se incaldiesce si scól'a; dela inmormentari unde va fi pofitita câte 40 cr.

Recurentii sunt avisati, recursele lor ajustate conform prescrieloru statutului organicu, — éra dela cei deja aplicati, proviedute si cu unu atestatu dela autoritatea scolaria unde au functionatu, despre portarea oficiului, — a-le adresá Comitetului parochialu, si a-le tramite parintelui protopopu tractualu *Georgiu Cratiunescu* in *Belincz* p. u. *Kiszetó*; avend densii in vre-o Dumineca ori serbatóre a-se presentá in biserica din locu, spre a-si aretá desteritatea in cantarile bisericesci si in tipicu.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu mine: **G. Cratiunescu**, m. p. protopopu.

Pentru ocuparea statiunei invetiatoresci dela scól'a romana gr. or. din comun'a *Sipet*, ppbiteratulu Zsebelului, comitatulu Timisiului, se eserie concursu **pana la finea lunei lui Iuliu.**

Emolumintele inprennate cu acestu postu sunt: 1) Salariulu invetiatorescu si alte emoluminte anuale scootite in bani gata 180 fl. 2) pentru conferintia si scripturistica 15 fl. 3) 20 metri de lemne pe sam'a invetiatoriului, 4) 14 metri de lemne pentru incalditulu scolei, 5) 18 Hectolitre, 44 Litre si 6 Deltr de grâu si tot atât'a papusioiu, 6) 3 jugere de pamentu aratoriu, 7) gradina pentru legumi cu cartiru liberu si 8) dela inmormentari unde va fi poftitu câte 50 cr.

Doritorii de a ocupá acestu postu sunt avisati recursele lor prevediute cu tóte documintele prescise de statutulu organicu bisericescu a-le adresá comitetului si a-le trimite Reverendului Domnu ppbiteru Alesandru Ioanovicu in Zsebelu per Temesvár; recursele neprovediate cu testimoniu de calificatiune nu vor fi luate in considerare.

In fine competentii vor avé a-se presentá in fati'a locului in vre-o dumineca séu serbatóre pentru de a-si aretá desteritatea in cantare si tipicu.

Sipet, in 4. Iuliu 1882.

Pentru comitetulu parochialu:

Teodoru Cioloca, m. p.

par. si ases. consist.

In contielege cu Rvd. D. ppbiteru: **Alesandru Ioanovicu.**

Se escrie concursu pentru vacant'a statiune invetiatoréscá din comun'a *Petrila*, comitatulu Carasiu-Severinu, ppbiteratulu Bisericeii-albe, cu terminu pana in **8/20. Augustu 1882** in care diua va fi si alegerea.

Emolumintele sunt: a) in banii gata 100 fl. v. a. b) 24 meti cucurudiu dupa mesur'a betrana, c) un'a maja clisa betrana, d) un'a maja betrana sare, e) 32 metrii lemne din care este a-se incaldi si scól'a, f) 2 lantie pamentu aratoriu, g) 3/4 lantie livada fínu, h) in fine cortelu liberu cu gradina cu 400 de orgii.

Doritorii de a recurge la acésta statiune sunt avisati a-si tramite recursele instruate in sensulu stat. org. bis. adresate comitetului parochialu la Pré on. D. prot. Iosifu Popovicu in Iam; totdeodata au a-se presentá in vre-o Dumineca ori serbatóre in s. bis. pentru de a-si aretá desteritatea in cantari bis. *Petrila*, 27. Iuniu 1882.

Comitetulu parochialu.

In contielegere cu protopresbiterulu tractualu.

Comun'a bisericeésca romana gr. or. din *Satulu-nou*, comitatulu Torontalu, au decisu cu aprobarea venerab. Consistoriu escrierea de concursu pentru castigarea unui planu insocitu de preliminaru de spese (Kostenüberschlag) despre acoperisiulu turnului bisericeii.

Concurentii vor avea sè se tiena la compunerea planului si preliminarului de urmatórele conditiuni:

I. Zidulu turnului are inainte de tóte se fie inaltiatu in armonie cu celelalte estensiuni ale bisericeii, observandu-se spre orientare concurentiloru cá biserice'a are o latime de $6\frac{3}{4}$ si-o lungime de 18°.

II. Lemnari'a de acoperisiu (Dachsperr) se fie construatá din lemnu de calitate prima, ér materialulu de acoperitu arama curatá, si suprafati'a acoperisiului infrumsiatiu cu ornamente de arama aurita. Cruci'a si glontiu (cugla) se fie de metalu si aurite.

III. Planulu turnului are se fie insotitu si de unu preliminaru de spese, cestu din urma inse se nu tréca preste sum'a de 8000 fl. v. a.

IV. Comun'a í-si reserva dreptulu de esaminare alu planuriloru trimitiende, si va premiá pre cele mai bune anume unulu cu 100 fl. si pre alu 2-lea cu 50 fl. v. a., ér celelalte neacceptate nu vor fi premiate de feliu, la care inprejurare se atrage atentiu-neá concurentiloru. Planurile premiate devinu proprietatea bisericeii.

V. Planurile au se fie tramise pana inclusive **1/13. Augustu a. c.** comitetului parochialu romanu gr. or. in *Satulu-nou*.

Satulu-nou, in 20. Iuniu st. v. 1882.

Rosculetiu, m. p.

presiedinte.

L. Guguljanu, m. p.

notariu.

Licitatiuni minuende.

Subscriii in numele comitetului parochialu romanu gr. or. din *Agrisiu*, cottulu Aradu, escriu concursu de licitare minuenda pentru acoperirea turnului bisericeii cu plevu in pretiulu de esclamaré 879 fl. 50 cr. adeca optusutesieptedieci si nóue florini cincidieci cruceri v. a.

Doritorii intreprindietori sunt poftiti a-se presentá pre diua de **29. Iuliu (10 Augustu a. c.)** ante de amédiadi la 10 óre in localitatea scólei inferióre din locu, unde se va tiena licitarea cu unu vadiu de 10^oo.

Condiciunile licitarei, planulu acoperirei, pe cum si preliminarulu de spese — mai timpuriu, — dar si in diua licitarei la subscriulu presiedinte se pot privi: unde respectivii dupa dorintia si desluciri potu primi.

Agrisiu, (cottulu Arad) la **11/23. Iuliu an. 1882.**

Corneliu Cretiu m. p.

not. com. par.

Stefanu Lele m. p.

presid. c. par.

Conform planului si preliminarului de spese de nou elaborate, si aprobate din partea Veneratului Consistoriu diecesanu Aradanu in siedinti'a din 10/22. Iuniu 1882 sub Nr. 1504, — se escrie concursu de licitatiune minuenda pentru edificarea Bisericeii romane gr. or. din opidulu *Petrisiu*, comitatulu Aradu, protopresbiteratulu Totvaradia, — cu pretiulu esclamaré de 13,634 fl. 80 cr. — carea licitatiune va avé locu in localitatea scólei romane din *Petrisiu* la **25. Iuliu (6. Augustu) 1882**, in órele ante meridiane.

Planulu cu operatele lui si conditiunile de licitare se potu vedea la presidiulu Comitetului parochialu in *Petrisiu*. — Standu la dispositiunea comunei bisericesci 56 mii caramida si 260 metri cubici pétra de munte in valóre de 1360 fl. v. a., — intreprindietoriulu are se primésca acestu materialu, — avendu a-se detrage pretiulu lui, din sum'a stipulatá in contractu.

Se aviséza toti acei Domni architecti, cari ar dori a intreprinde acésta edificare, ca pe terminulu susu indicatu sè se presinte la licitare, avendu ante de licitatiune a depune ca vadiu 8^oo a pretiului de strigare, care póte ori in bani gata, ori in papiruri de valóre, garantandu-se edificarea licitantelui, carele va face celu mai josu obvenitoriu ofertu pentru cass'a Bisericeii.

Din siedinti'a comitetului parochialu tienuta in *Petrisiu* la 29. Iuniu (11. Iuliu) 1882.

Iosifu Cimponeriu, m. p.

preotu ca presiedinte.

Georgiu Ciosescu, m. p.

notariu.